

"บ้านเรามีความหลากหลายนะถ้าเป็นเรื่องประเภทของคน แต่เราก็มีสิทธิไม่เท่าเทียมกัน ในการพัฒนา ประเทศมาเลย์เขาดูแลชนกลุ่มน้อยดีกว่าเรายังเยอะ แม้กระทั่งชาวซาไกเขายัง ให้โอกาสในการพัฒนาตนเองและสามารถเข้าเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐได้"

ในชายแดนใต้ของเรา ชาวมลายูชาวมุสลิมเราเหมือนประชากรชั้น 2 นะ คืออะไร ๑ รัฐก็ ให้สิทธิพวกของตัวเองก่อน เอาคนที่อื่นมาปกครองเรา มาได้ขึ้นยศแล้วก็ย้ายกลับการคัดเลือกคน เข้างานราชการเขาก็เอาคนของเขาก่อน เช่น เอาคนนครศรีฯ คนพัทลุงมาสอบเข้าเป็นข้าราชการ ในพื้นที่ ที่ว่าหลากหลายหรือเท่าเทียมกันไม่จริงหรอก แต่การเข้าทำงาน บางคนก็ใช้เส้นสาย ถ้า ลูกชาวบ้านต้องพยายามสอบเอง พวกเด็กนักเรียนเมืองก็ใช้การฝาก ตำแหน่งงานขาดแคลนก็ไม่ เปิดบรรจุ การคัดเลือกคนเข้าทำงานในบ้านเรามีคุณธรรมที่ไหน ขนาดครูอนุบาลที่สอบเป็น ข้าราชการเพื่อมาสอนเด็กมุสลิมยังเป็นครูคนไทยพุทธ มาสอบได้ตำแหน่งแล้วไม่นานก็ย้ายกลับ บ้าน ส่วนมากพวกคนไทยสอบเข้าราชการได้ก่อนคนมลายูพวกเขาคงไม่อยากให้เราคบคบ แต่ระยะหลังรัฐก็เปิดโอกาสให้พวกเราได้สอบเข้าเป็นนักเรียนพลตำรวจมากขึ้น ได้เป็นก็แค่ชั้น ประทวนไม่ค่อยจะได้เป็นชั้นสัญญาบัตรกับเขาหรอก"

เนื้อหาข้างต้นเป็นส่วนหนึ่งของทัศนคติและความคิดเห็นของชาวมลายูมุสลิมในพื้นที่ ต่อประเด็นเรื่องความ หลากหลายปัญหา ความไม่เป็นธรรมและความไม่จริงใจของภาครัฐในการสร้างความเสมอภาค และให้โอกาสที่จะ สร้างการยอมรับความหลากหลายในการอยู่ร่วมกัน

นอกจากนี้ในกลุ่มชาวมุสลิม ยังมีกลุ่มชาติพันธุ์อื่น ๆ อาทิ คนมุสลิมเชื้อสายพม่าหรือที่เรียกว่าพวก เบงกาลี ทั้งที่เป็นแรงงานค่าง้าวและแรงงานที่ถูกขึ้นทะเบียนเป็นแรงงานในระบบของทางราชการ ซึ่งพวกเขาเข้ามาทำงานใน ภาคการประมง มีกลุ่มชาติพันธุ์มุสลิม กือลิง (แขกผิวดำจากอินเดีย) ตั้งร้านค้าเครื่องเทศมากกว่า 40-50 ปีในตลาด เมืองปัตตานี และกลุ่มชาติพันธุ์อาหรับอย่างชาวเยเมนและชาวอาหรับชาติอื่น ๆ ที่มาแต่งงานและทำการค้าและจัด พิมพ์หนังสือ กิตาบ คำรับคำร่าที่บันทึกความรู้ด้านศาสนาในตัวเมืองปัตตานีด้วยเช่นเดียวกัน

วัดช้างไห้ อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี

กลุ่มชาวไทยพุทธ

กลุ่มชาวไทยพุทธเป็นชนกลุ่มชาติพันธุ์หลักในพื้นที่และเป็นชนดั้งเดิมเช่นเดียวกัน เป็นกลุ่มคนที่นับถือศาสนาหลักเหมือนกลุ่มคน ส่วนใหญ่ของประเทศ แต่เป็นชนกลุ่มน้อยใน พื้นที่ มีการตั้งรกราก วางถิ่นฐานทั่วบริเวณ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้งริมเขาและริมทะเล เดิมอาณานิยมถือศาสนาพราหมณ์และพัฒนา มาเป็นพุทธ เป็นกลุ่มชนที่ได้รับอิทธิพลความเชื่อ ความศรัทธาจากอินเดียและลังกา เป็นกลุ่ม ชนที่ปรับตัวและมีความเข้าใจในการอยู่ร่วม กับชาวมุสลิมโดยส่วนใหญ่ พร้อมทั้งดำรง อักลักษณ์ที่ชัดเจนในด้านประเพณีวัฒนธรรม

ความเป็นพุทธที่มีเพื่อนบ้าน เพื่อนร่วมชุมชนเป็นชาวมุสลิม โดยอยู่ร่วมกันมานาน และได้รับความกระทบกระเทือนทั้งทางด้านความสัมพันธ์และความไว้วางใจระหว่างกัน ภายหลังเกิดเหตุการณ์ความไม่สงบนับแต่ปี พ.ศ.2547 เป็นต้นมา

ชาวไทยพุทธทั้งหมดในพื้นที่นับถือพุทธในนิกายหินยาน โดยบางส่วนได้รับอิทธิพล ความเป็นศาสนาพุทธมาจากชาวพุทธในส่วนกลางของประเทศ นับถือหลวงพ่อบุญ และนิยมไปสักการะที่วัดช้างไห้ อีกทั้งชาวพุทธบางส่วนในพื้นที่นับถือแนวสันติคือโลก บางส่วนนับถือแนวธรรมกาย และพุทธในแนวของท่านพุทธทาส โดยมีวัดจำนวน 238 วัดในจังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส มีทั้งวัดพุทธมหานิกาย และวัดในสายธรรมยุติ รวมทั้งมีศาลเจ้าและสำนักสงฆ์อีกหลายแห่ง

อนาคตของ “ความหลากหลาย” ที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

จากการสำรวจแผนการพัฒนาพื้นที่พิเศษ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ปี 2552 - 2555 ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 7 เมษายน 2552 ซึ่งรับมอบนโยบายโดยคณะกรรมการรัฐมนตรีพัฒนาพื้นที่พิเศษ 5 จังหวัดชายแดนซึ่งมีรายละเอียดในแผนระบุว่า แผนการพัฒนา 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยสำรวจจากศักยภาพพื้นฐานและโอกาสการพัฒนา โดยวางแผนให้จังหวัดปัตตานีเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมฮาลาลและศูนย์กลางศึกษานานาชาติ จังหวัดยะลาเป็นศูนย์กลางการผลิตและแปรรูปการเกษตรและสินค้าเกษตร จังหวัดนราธิวาสเป็นศูนย์กลางขนส่งและโลจิสติกส์เชื่อมโยงกับพื้นที่เศรษฐกิจชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก (ECER) ของมาเลเซีย จังหวัดสตูลเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและเป็นประตูเชื่อมโยงการท่องเที่ยวและการขนส่งทางทะเลอันดามัน จังหวัดสงขลาเป็นศูนย์กลางยางพาราของประเทศศูนย์กลางการศึกษานานาชาติ การท่องเที่ยวและกีฬาในระดับสากลและเป็นประตูเชื่อมโยงแนวเศรษฐกิจ สงขลา ปันัง เมคาน²²

แผนการพัฒนาพื้นที่พิเศษ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ จะสังเกตได้ว่าแผนดังกล่าว รัฐส่วนกลางและองค์กรพัฒนาแก้ไขปัญหาความไม่สงบในพื้นที่ ยังมองการพัฒนาในมิติของเศรษฐกิจและสังคมเป็นหลัก โดยวางความหลากหลายไว้ที่การพัฒนาวัตถุและการนำทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นตัวตั้งในการพัฒนามุ่งแสวงหากำไรและการลงทุนจากภายนอก หากแต่ยังมีคำถามว่าแผนดังกล่าว เป็นความต้องการหลักหรือความต้องการที่แท้จริงของชนในพื้นที่หรือไม่ เป็นแผนที่ทำแบบสั่งการลงมา (Top-Down) โดยรัฐมิได้สำรวจความต้องการที่แท้จริงของประชาชน ไม่ใช่แผนที่มาจากการฟังเสียงของชาวบ้าน (Bottom-up) หรือร่วมเสนอโดยชุมชน โดยแต่ละชุมชนมีทักษะ ความเชี่ยวชาญและศักยภาพที่แตกต่างกัน ในการพัฒนาในแบบที่รัฐตั้งไว้เป็นรายจังหวัด โดยแผนดังกล่าวไม่ครอบคลุมถึงการพัฒนาด้านสายสัมพันธ์และมิติทางวัฒนธรรมในการอยู่ร่วมกันจากความต่างของชาติพันธุ์ของชนในพื้นที่ และไม่กล่าวถึงการแก้ไขปัญหาความไม่สงบที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ซึ่งเป็นปัญหาเฉพาะหน้าที่ต้องแก้หากแก้ปัญหาร่วมกันไม่สำเร็จ การที่จะดำเนินการตามแผนดังกล่าวยิ่งยากที่จะประสบความสำเร็จ หรือสำเร็จก็ไม่อาจเกิดความสันติสุข

หากวิเคราะห์ให้ลึกจะพบว่า กลุ่มชาติพันธุ์บางกลุ่มเช่น ชาวมลายูหรือกลุ่มชาวซาไก ที่มีจำนวนประชากรเป็นชนส่วนน้อย ไม่ถูกกล่าวถึงหรือระบุให้ชัดเจนว่ากลุ่มชาติพันธุ์ดังกล่าวจะได้รับประโยชน์จากส่วนใดจากการใช้แผนพัฒนาดังกล่าว อีกทั้งในปกหลังของเอกสารดังกล่าว ยังย้ำถึงประเด็น ชายแดนใต้ : ความหลากหลายที่ล้ำค่า พร้อมทั้งยกถ้อยกล่าวของเลขาธิการอาเซียนคนปัจจุบัน คร.สุรินทร์ พิศสุวรรณ (โดยคัดมาถ้อยถ้อยที่ท่านได้ไว้ไว้กับศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยกล่าวไว้เมื่อ 1 พฤษภาคม 2543 ซึ่งผู้จัดทำเอกสารนำมาถ้อยซ้ำอีกครั้ง ทั้งที่บริบทปัจจุบันกับวันที่ท่านได้กล่าวไว้นั้น บริบท สถานการณ์และระยะเวลาแตกต่างกันกว่า 10 ปี) ท่านกล่าวไว้ว่า มีสิ่งหนึ่งที่เปลี่ยนแปลงไป คือ พหุวัฒนธรรมความแตกต่างหลากหลายที่มีอยู่ในสังคม เมื่อก่อนเราถือว่าเป็นปัญหา แต่ปัจจุบันเรามองว่าเป็นประโยชน์ เพราะความหลากหลายเป็นทุนของชาติที่ออกไปโอกาสต่าง ๆ อีกมากมายให้แก่สังคมของเรา²³

²² สำนักพัฒนาบุคลากร, ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้. 2552. แผนการพัฒนาพื้นที่พิเศษ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ปี 2552 - 2555. ยะลา: ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้. (น. 43 และ น. ปกหลัง)

²³ เรื่องเดียวกัน, น. ปกหลัง.

สรุปข้อค้นพบ : บทวิเคราะห์ผ่านสายตาผู้ศึกษาชาวมลายูมุสลิม

เนื้อหาในส่วนนี้ผู้ศึกษาเลือกสรุปเฉพาะในมุมมองของชาวมลายูมุสลิมเป็นมุมมองหลัก เพราะจากการศึกษาพบว่า การดำเนินงานของภาครัฐต่อชาวไทยมุสลิมและชาวมลายูมุสลิม ถูกมองว่าเป็นต้นเหตุหลักของปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ และทั้งสองฝ่ายเป็นกลุ่มตัวแทนหลักที่สำคัญ ซึ่งส่งผลต่อทิศทางการเป็นไปของสังคมและกระบวนการก่อเกิดสันติภาพให้เกิดขึ้นในพื้นที่

ปัญหาการดำรงอยู่ของชาวมลายูมุสลิมในประเทศไทย ทั้งภาพรวมและภาพเฉพาะในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ประเด็นสำคัญนอกจากเรื่องความเป็นกลุ่มชนที่มักถูกมองว่าเป็นผู้สร้างและเป็นปัญหาต่อความมั่นคงของรัฐ (ระยะหลังมีปัญหาคัดแย้งทางการเมืองส่วนกลาง ปัญหาความมั่นคงในภูมิภาคและชายแดนด้านอื่น ๆ ของประเทศ และปัญหาความขัดแย้งของกลุ่มตัวแทนทางการเมืองเสื้อเหลือง เสื้อแดงมาแย่งความสนใจ) ปัญหาที่เกิดจากความเป็นชนกลุ่มน้อย ที่มีวัฒนธรรมแข็ง ของประเทศ จนอาจถูกมองว่าเป็นชนส่วนใหญ่ในพื้นที่ ที่เอาแต่ใจตัวเอง ทำให้ประสบปัญหาที่ถูกมองว่าเป็นกลุ่มชนที่ไม่ยอมรับความหลากหลาย โดยอาจถูกตีความได้จากมีการก่อ การก่อวัดพระสงฆ์ และศาสนสถานอื่น ๆ เช่นการลอบวางเพลิงวัด การยิงกราดใส่ผู้ละหมาดในมัสยิดและการวางระเบิดศูนย์อะฮ์ลุลฮะดี (ศูนย์เผยแพร่ศาสนา) เหตุการณ์ดังกล่าวล้วนแล้วแต่สะท้อนถึงการไม่ยอมรับ ความไม่อดทน ทำลายและไม่เล็งเห็นคุณค่าของความแตกต่างหลากหลาย ทั้งจากเจ้าหน้าที่รัฐที่มีต่อชาวมลายูมุสลิม และในแง่ของชาวมลายูมุสลิมที่มีต่อเพื่อนต่างศาสนา จากสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นดังกล่าว จึงเป็นโอกาสให้ผู้ก่อการที่มุ่งใช้ความรุนแรงในพื้นที่โดยมุ่งสร้างความขัดแย้งแบ่งคนที่เคยสามัคคีกลมเกลียวออกจากกัน ทำลายความไว้วางใจและแบ่งแยกคนออกตามกลุ่มอุดมการณ์ ความเชื่อและความศรัทธา

มุสลิมในฐานะศาสนิก ที่ถูกควบคุมและพันนาการโดยบัญญัติของศาสนา และมีบัญญัติที่ตายตัว(แต่บางเรื่องที่ต้องตีความใหม่ก็อาจจะเกิดความขัดแย้ง เห็นแตกต่างกัน) ความแตกต่างดังกล่าวที่อาจจะสร้างความยุ่งยากต่อภาครัฐว่าควรบริหารจัดการปัญหาดังกล่าวด้วยมาตรการและใช้มาตรฐานใดในการแก้ไขปัญหา เช่น กรณีการขูดศพผู้เสียชีวิตที่ถูกฝังในกูโบร์ (สุสานมุสลิม) แล้วนำมาผ่าพิสูจน์หรือหาหลักฐานตามกระบวนการยุติธรรมไทยหรือปัญหาการใช้กระบวนการนิติวิทยาศาสตร์ ในกรณีการหาหลักฐานและผู้กระทำผิดในปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่าตามกฎหมายไทยส่งเสริมและสนับสนุนให้ใช้กระบวนการ วิธีการดังกล่าว หากแต่ในกลุ่มผู้นำทางศาสนาอิสลามอุลามาฮ์ผู้มีความรู้ในหมู่ชาวมลายูมุสลิม ยังมีความเห็นที่แตกต่างในการปฏิบัติ และการตีความสภาพปัญหาตามหลักฟัฎห์ (หลักนิติบัญญัติอิสลาม) ที่แตกต่างกันและในอีกสถานะหนึ่งที่ มุสลิมในฐานะพลเมืองของรัฐ ที่ถูกควบคุมผ่านกฎหมายและนโยบายแห่งรัฐ ที่จำกัดวิธีการและวางระเบียบและโครงสร้างที่ยากต่อการแก้ไข อาทิ ระเบียบการของรัฐที่ไม่เอื้อต่อการเป็นมุสลิมที่ดี เช่น ระเบียบหรือพิธีการของรัฐที่ขัดกับหลักการของศาสนาอิสลาม แต่มุสลิมไม่สามารถขัดได้ หรือไม่อาจมีช่องทางในการชี้แจงถึงพิธีกรรมต่าง ๆ ที่รัฐและราชการกำหนดให้ปฏิบัติเหมือน ๆ กันทั้งประเทศ แต่ต้องทำโดยฝืนความรู้สึก หรือปัญหาหลายเรื่องที่คุณเหมือนง่าย และน่าจะทำได้เลย เช่น เรื่องการใช้ภาษามลายูเป็นส่วนหนึ่งหรือใช้ควบคู่เป็นภาษาราชการในพื้นที่ แคกลับเป็นเรื่องยากหนักหนาและเป็น เรื่องการต่อสู้ช่วงชิงพื้นที่ทางวัฒนธรรม ระหว่างภาครัฐกับประชาชนส่วนใหญ่ในพื้นที่ หลักสำคัญคือ ชาวมลายูมุสลิมไทยต้องอยู่ให้ได้ในสองมาตรฐาน บัญญัติทางศาสนาที่มีทั้งคนที่ฝ่าฝืนและยอมจำนน ส่วนบัญญัติของรัฐและราชการ (บางส่วน) ที่อาจถูกมองว่าไม่เข้าใจความค่างไม่เอาใจใส่และเพื่อที่ทางสำหรับความหลากหลาย ส่งผลทำให้เกิดความอึดอัดคับข้องใจ (บางส่วนถูกตีตราและบางส่วนทนไม่ไหว) และพาลที่จะแบ่งแยกไม่ยอมจำนน ไม่อยากอยู่ด้วย หากรัฐไม่ปรับมาตรฐานที่กำหนดวิธีการอยู่ร่วมกันใหม่

ท่ามกลางความหลากหลายที่ไม่หลากหลายจริงอย่างที่เป็นอย่างนี้ เป็นที่มาของการเปิดสนามแห่งการต่อสู้ต่อรองสร้างเงื่อนไขใหม่ ๆ ในการอยู่ร่วมกัน ปฏิเสธไม่ได้ว่าปัญหาความรุนแรง ความไม่สงบ ที่เกิดขึ้นรวมทั้งการต่อสู้ทางการเมืองในรูปแบบต่าง ๆ ส่วนหนึ่งเกิดขึ้นจากการไม่เปิดกว้างที่จะยอมรับความหลากหลายที่มีอยู่ทั้งอุดมการณ์และความเชื่อของแต่ละกลุ่มชน ซึ่งนับว่าเป็นการช่วงชิงพื้นที่เชิงโครงสร้างทางอัตลักษณ์ ศักดิ์ศรีและความเป็นตัวตนของกลุ่มชน เช่น การขอให้มี**ธนาคารอิสลาม** (ก่อน พ.ศ. 2545) การเรียกร้องการใช้กฎหมายชารีอะห์ ที่มากกว่ากฎหมายครอบครัวและมรดก การส่งเสริมให้มีการเรียนการสอนอิสลามศึกษาในระบบสามัญศึกษา การเรียกร้องการคลุมฮิญาบ (การคลุมศีรษะของสตรีมุสลิม) ในสถานศึกษาและระหว่างการทำงานในวิชาชีพต่าง ๆ และเรื่องอื่น ๆ ทั้งหมดล้วนแล้วแต่เกิดจากการต่อต้านเรียกร้องของสิทธิขั้นพื้นฐาน (ที่ไม่เคยได้มาง่าย ๆ) ที่มีอยู่ท่ามกลางความหลากหลาย แต่ไม่เปิดให้มีการยอมรับความหลากหลายที่แท้จริง จนทำให้เกิดความรู้สึกไม่เท่าเทียมกันในเชิงอำนาจ ถูกกดทับในทางการเมืองการปกครอง เพราะรัฐชาติ หน่วยงานภาครัฐหรือสถาบันต่าง ๆ มักมีระเบียบปฏิบัติที่เน้นความเป็นเอกภาพแต่ไม่มีพื้นที่ให้กับความหลากหลาย มีรูปแบบปฏิบัติที่ตายตัว ใช้การรวมศูนย์อำนาจและมีวิธีคิดเชิงเดียว (มีไทยเดียวที่รวมศูนย์อำนาจไว้ที่ส่วนกลาง) จนบางครั้งทำให้ผู้ที่อยู่ท่ามกลางความหลากหลายรู้สึกอึดอัด ถูกกดทับและไร้อิสระในการครองตน

ประเด็นสำคัญคือ ปัญหาการอยู่ร่วมกันระหว่างความต่างของความเป็นศาสนิก การมีวัฒนธรรม ประเพณี ชาติพันธุ์ที่แตกต่างกัน และความสัมพันธ์ในเชิงอำนาจที่ไม่เท่าเทียม ไร้หนทางในการต่อรองระหว่างรัฐกับประชาชน รัฐไม่ยอมเปิดกว้างและรับฟังเพียงแต่จะแย่งมวลชน กวบคุมพื้นที่และปกครองให้ได้ประชาชนไม่มีอิสระที่จะเสนอหรือหลายเรื่องที่เรียกร้องไปก็ไม่เกิดการเปลี่ยนแปลง ต้องอยู่ด้วยกันแต่ก็อึดอัดใจ ไม่สามารถดำรงคนตามทีศาสนาบัญญัติและถูกควบคุมในเชิงอำนาจ ใช้การปราบปรามและไร้ช่องทางในการสื่อสารระหว่างกัน

แม้สถานการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้นจะทำให้รัฐเปิดกว้างและผ่อนคลายกฎเกณฑ์ นโยบายและมาตรการต่าง ๆ จนบางครั้งรัฐถูกมองว่า **เอาใจ** มุสลิมเป็นพิเศษ จนเพื่อนต่างศาสนา ต่างชาติพันธุ์เริ่มรู้สึกถึงความลำเอียงและความไม่เสมอภาค เลือกปฏิบัติ แต่ก่อนหน้าเหตุการณ์ความรุนแรงรอบใหม่ (ก่อนมกราคม 2547) จนปัจจุบัน ปัญหาการไม่ยอมรับและการไม่ทำให้หลากหลายยังปรากฏอยู่ และรัฐก็ยังเมินเฉยต่อความหลากหลายดังกล่าว เช่น การจำกัด กำกับ และควบคุมโอกาสและพื้นที่การใช้ภาษา เช่น ภาษาราชการต้องมีภาษาไทย ป้ายสถานที่ราชการมีเฉพาะภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ไม่มีภาษามลายูและภาษาจีน จำกัดรูปแบบวิธีการศึกษาการหาความรู้ (จบปอเนาะไม่มีใบรับรองเข้าสมัครงานในระบบไม่ได้ รัฐรับรองคุณวุฒิเฉพาะผู้เรียนจบในสายสามัญ) จำกัดรูปแบบการแต่งกาย (ต้องสวมตามสีที่ราชการบังคับเป็นรายวัน) รูปแบบการเลือกตั้ง รูปแบบการได้มาซึ่งผู้นำรูปแบบพิธีการ และการเฉลิมฉลอง ทั้งหมดล้วนสะท้อนถึงการจำกัดหรือการไม่ยอมรับความหลากหลายจริง

มุมมองปัญญาชนชาวมลายูมุสลิมที่มีการศึกษาระดับสูง ทั้งในและนอกพื้นที่ชายแดนใต้ ส่วนมากก็รู้และเข้าใจคำว่า **ความหลากหลาย** (Perbagaian/ภาษามลายู, Iktilafun/ภาษาอาหรับ) คือ **ความเมตตา** (Merciful) ของพระผู้เป็นเจ้าที่ทรงประทานแก่มวลมนุษย์และเป็นประเด็นชี้ชวนสำคัญสำหรับผู้มีปัญหาและรักในการใคร่ครวญต่อการที่ชีวิตไม่ใช่เรื่องล้อเล่น หรือพระเจ้าสร้าง **ความแตกต่างหลากหลาย** เพื่อแจ้งหมายถึงความร่ำรวยและพละบุภาพของพระองค์ และใช้ประเด็นดังกล่าวทดสอบความใจกว้างและความอดทนต่อความต่างและหลากหลายของกลุ่มชาติพันธุ์มนุษย์ผู้ถูกสร้าง ความแตกต่างหลากหลายของกลุ่มชน กลุ่มชาติพันธุ์ในความเป็น สังคมการเมืองของมนุษย์ จึงไม่เพียงแต่ทำหน้าที่มุ่งส่งเสริมให้เรารู้จักกัน เพื่อทำดีต่อกัน หากยังต้องค้นหาวិธีการที่สร้างการยอมรับระหว่างกัน

สร้างความเข้าใจถึงความหลากหลายที่มีอยู่ ในฐานะที่เป็นเครื่องมือในการทดสอบ ความอดทนและความเอื้ออาทรที่เป็นผลมาจากการยอมรับและการไม่ยอมรับ **ความแตกต่างหลากหลาย** ของกันและกันด้วย

ความหลากหลายในการอยู่ร่วมกัน (และด้านอื่น ๆ) ย่อมส่งผลต่อการสร้างวิถีใหม่ ๆ ความหลากหลายสร้างการเจริญเติบโต แดกแซง หยั่งรากและสร้างวิธีการดำรงอยู่ อีกทั้งยังสร้างทางเลือก (Choice) ที่จะอยู่ที่จะเป็นมีสิทธิในการออกแบบการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน อาทิ ความสัมพันธ์ระหว่าง รัฐกับพลเมือง ระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ระหว่างศาสนิก หรือระหว่างกลุ่มความเชื่อทางศาสนา หรือกลุ่มความเชื่อทางการเมืองในรูปแบบที่สอดคล้องกับยุคสมัยและต้องไม่ขัดกับฐานความเชื่อและบัญญัติของศาสนาที่กลุ่มของคนให้คุณค่า หรือกลุ่มคนนับถือ ความหลากหลายย่อมไม่ใช่การที่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งที่มีอำนาจเหนือกว่าใช้การปิดกั้น จำกัดหรือไม่ยอมเปลี่ยนแปลงภายใต้สถานการณ์ภายใต้บริบทและยุคสมัยที่เปลี่ยนไป เพราะการทำเช่นนั้นเปรียบเสมือนการปิดกั้น ไม่ปรับตัวตามภาวะความทันสมัย (Modernization) รวมทั้งไร้ซึ่งจุดยืนและไม่รักษาไว้ซึ่งอัตลักษณ์ ทั้งที่เป็นเงื่อนไขและปัจจัยสำคัญในการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข เพราะหากตั้งข้อสังเกต จะพบว่าปรากฏการณ์ทางสังคมการเมืองในเขตพื้นที่และช่วงเวลา (Period) ไม่ว่าจะเป็นสังคมการเมืองในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ หรือการเมืองระดับชาติในส่วนกลาง ล้วนแล้วแต่มีความเคลื่อนไหวทางการเมืองที่ขึ้นลงตามสถานการณ์ มีพลวัตและความไม่แน่นอน หากแต่การปรับตัวของรัฐและการเปิดรับกับ **ความหลากหลาย** จะเป็นหมุ่คความสำคัญที่บอกว่าการอยู่ร่วมกันของแต่ละกลุ่มชนชาติพันธุ์สามารถมีพื้นที่ในการสร้างการยอมรับ สืบสาน ดำรงและรักษาอัตลักษณ์ได้อย่างเสรี และเป็นการสื่อให้ทราบว่าทุกคนในสังคมไทยและสังคมโลก ทุกเชื้อชาติ ทุกเผ่าพันธุ์นั้นล้วนแล้วแต่มีหลากหลายที่เปิดกว้างและทนกันได้และการปฏิสัมพันธ์ของแต่ละกลุ่มชน ชาติพันธุ์ ย่อมแปรผันไปตามสถานการณ์ และไม่มีวันเหมือนเดิม แม้จะมีฐานที่มาจากต้นทุนและความไว้วางใจจากอดีต

ความหลากหลาย จึงเปรียบเสมือนสีส้มของกลีบดอกไม้อันหลากหลายชนิดที่ผลิบาน อ่อนไหวและอวดโฉมอย่างแตกต่าง เติบโตและแพร่ขยายกระจายไปในทิศทางที่ครอบคลุม เบ่งบานและรวันร่วงโรยสู่ความเหี่ยวเฉา แต่ก็จะมีดอกรุ่นค่อ ๆ ไปออกดอกผลิบานขึ้นมาใหม่ โดยที่ดอกรุ่นค่อ ๆ มายังคงสีส้มเช่นเดิม บางส่วนผันแปรไปตามลมฟ้าอากาศ หากแต่เวลาเปลี่ยนผ่านไปนานเท่าใด **ความแตกต่างหลากหลาย** ยังคงดำรงอยู่ แม้บางดอกจะดูเหี่ยวเฉาหรือมีดอกไม้ชนิดใหม่เพิ่มขึ้นอีกชนิดก็ตาม

การใช้มิติวัฒนธรรมแก้ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้

รองศาสตราจารย์ ดร.สืบพงศ์ ธรรมชาติ *

วัฒนธรรมหรือศิลปะและวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่มนุษย์คิดสร้างขึ้นมามีตั้งแต่คนในโลกเริ่มมีครั้งแรกแล้ว ไม่ว่าจะรูปธรรม (Concrete Culture) หรือ อรูปธรรม (Abstract Culture) หมายถึง ที่มองเห็นเป็นรูปร่างกับที่มองไม่เห็นเป็นรูปร่างแต่ปฏิบัติสืบทอดกันมาอย่างต่อเนื่อง สิ่งนี้เกิดขึ้นจากความเฉลียวฉลาดของคน อาจจะเป็นคนเดียวหรือกลุ่มบุคคลก็ได้ เมื่อคิดออกมาได้และปฏิบัติซึ่งออกมาเป็นรูปร่างบ้าง ไม่เห็นเป็นรูปร่าง แต่มีผลทางการดำเนินชีวิตและการดำรงอยู่ทำให้เกิดความสุขสบาย ความสะดวก และเกิดความสุขสันต์ต่อคนและสังคม สิ่งดังกล่าวเรียกว่า วัฒนธรรมหรือศิลปะและวัฒนธรรม วัฒนธรรมหรือศิลปะและวัฒนธรรมจะมีอยู่ทุกชนชาติพันธุ์ มีมากน้อยต่างกัน ชนชาติพันธุ์ใดมีมากและมีคุณประโยชน์มีคุณค่าต่อคนและสังคมระดับต่าง ๆ มาก แสดงว่าชนชาติพันธุ์หรือกลุ่มชนนั้นมีความเฉลียวฉลาดควรแก่การยกย่องอย่างยิ่ง

วัฒนธรรมหรือศิลปะและวัฒนธรรม หากแบ่งตามคุณค่าและความรู้สึกที่คนมีต่อศิลปะและวัฒนธรรมนั้น ๆ แบ่งออกได้เป็น 2 ประการ คือ **ชีวิตวัฒนธรรม** กับ **ศิลปวัฒนธรรม** ชีวิตวัฒนธรรมเป็นวัฒนธรรมที่เกี่ยวกับการมีชีวิตอยู่ของคนด้านสรีระ ส่วนศิลปวัฒนธรรมเป็นวัฒนธรรมเกี่ยวกับชีวิตด้านจิตวิญญาณหรือความรู้สึกดี สดชื่นแจ่มใสอันก่อให้เกิดผลดีต่อสรีระหรือร่างกาย ซึ่งเป็นวัฒนธรรมที่มีความสำคัญมาก หากศิลปวัฒนธรรมมีในกลุ่มชนใดมาก ชุมชนนั้นจะมีคนที่จิตใจงดงาม มีความเมตตากรุณาสูง มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ มีระเบียบวินัย ซึ่งส่งผลต่อความรุ่งเรืองและความสันติสุขทั้งส่วนบุคคลและสังคมระดับต่าง ๆ ด้วยเหตุนี้การใช้มิติทางวัฒนธรรมหรือศิลปะและวัฒนธรรมเพื่อแก้ปัญหาสังคม จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องดำเนินการ ทั้งนี้เพื่อความสุขสงบ สบาย และความอยู่ดีกินดีของคนในชุมชนและสังคมนั้น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่ชายแดนไทยภาคใต้ที่มีปัญหาหลากหลายอย่างตั้งแต่อดีตมา และนับวันจะทวีความมีปัญหามากขึ้นตามลำดับ ต้นตอของปัญหาคืออะไร ตอบได้ว่าคือ คน คนที่น่าจะทำให้เกิดปัญหาเริ่มคือนั้น คือคนที่ยังมีศิลปวัฒนธรรมในชีวิตจิตใจไม่เพียงพอตนเอง หากมีศิลปวัฒนธรรมมากพอแล้ว ก็จะไม่เป็นต้นตอแห่งปัญหาที่เกิดขึ้นและลุกลามรุนแรงต่อเนื่องมาจนปัจจุบัน คนที่เป็นต้นตอแห่งปัญหามิทั้งคนในสังคมและคนที่ทำหน้าที่เป็นข้าราชการ คนที่สร้างปัญหาเหล่านี้จะทำให้เกิดความโกรธ ความเกลียดชังทั้งต่อบุคคล และต่อกลุ่มบุคคล ตลอดจนสัญลักษณ์ของความเป็นกลุ่มและสัญลักษณ์แห่งรัฐในที่สุด ส่วนอีกพวกหนึ่งก็คือศิลปวัฒนธรรมที่เห็นแก่ตัวเห็นแก่ได้ ไม่มีความเมตตากรุณาต่อผู้อื่นก็จะสร้างความเดือดร้อนให้ผู้อื่น ด้วยการกระทำต่าง ๆ ในเส้นทางที่ผิดกฎหมายและกฎสังคม ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มอิทธิพลหรือกลุ่มผลประโยชน์ในลักษณะต่าง ๆ

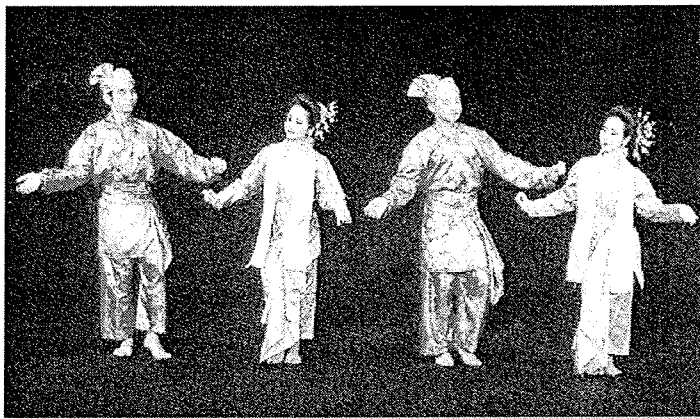
การใช้มิติทางวัฒนธรรมหรือศิลปะและวัฒนธรรมในการแก้ไขปัญหาลักษณะจังหวัดชายแดนไทยภาคใต้ จึงเป็นหนทางที่ต้องดำเนินการอย่างเร่งด่วนและจริงจัง ทั้งนี้คนที่เข้าไปดำเนินการจะต้องเป็นคนที่มีศิลปวัฒนธรรมในหัวใจมากพอโดยเฉพาะข้าราชการ หรือพนักงานราชการหรือพนักงานของรัฐในเขตพื้นที่จังหวัดชายแดนไทยภาคใต้ ไม่ใช่บรรจหรือเข้าไปปฏิบัติหน้าที่คือคนด้อยศิลปวัฒนธรรม ตลอดจนชีวิตวัฒนธรรม หากเป็นไปในลักษณะที่ว่าก็จะแก้ไขปัญหาลักษณะจังหวัดชายแดนไทยภาคใต้ไม่ได้ แม้จะทุ่มเทงบประมาณมหาศาลอย่างไรก็แล้วแต่ ส่วนการจะแก้ไขรายคนและกลุ่มคน

* ผู้อำนวยการโครงการอารยธรรม มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ จังหวัดนครศรีธรรมราช

ที่อยู่ในพื้นที่ก็เช่นกัน นอกจากให้การศึกษาที่มีคุณภาพแล้ว จะต้องนำเอาศิลปวัฒนธรรมและวิถีวัฒนธรรมเข้าไปให้ด้วย นอกจากนี้ยังจะต้องให้คนและกลุ่มคนในพื้นที่ได้มีโอกาสไปสัมพันธ์กับวัฒนธรรมหรือศิลปะและวัฒนธรรมต่างพื้นที่และต่างชาติด้วย โดยเฉพาะกลุ่มประเทศอาเซียน ทั้งนี้เพื่อจะได้เห็นสังคมต่างๆ อย่างหลากหลายและเกิดความรู้สึกนึกคิดรักชุมชน และแผ่นดินเกิดของคนมากยิ่งขึ้น นั่นคือการปลูกฝังให้เกิดศิลปวัฒนธรรมในชีวิตประจำวันนั่นเอง อีกทั้งได้เรียนรู้ในด้านวิถีวัฒนธรรมที่หลากหลายของพื้นที่อื่นและต่างชาติ เชื่อว่าหากทำได้เช่นนี้ย่อมก่อให้เกิดศิลปวัฒนธรรมเกิดในจิตใจคนและกลุ่มคนมากขึ้น ความสนิสุขค้คนและกลุ่มคนและประเทศชาติก็จะเกิดตามมาอย่างแน่นอน

ศิลปวัฒนธรรมที่จะนำไปใช้เพื่อแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนไทยภาคใต้ที่กล่าวถึงมีสองด้าน คือ ศิลปะการแสดงและดนตรี และ วรรณกรรม จำแนกวิธีการและเนื้อหาได้ดังนี้

1. ศิลปะการแสดงและดนตรี ศิลปะการแสดงที่จะนำเข้าไปเพื่อให้เกิดความงคงและความสุขในคนและกลุ่มคนตลอดจนความสุขมวลรวมของประเทศชาตินั้น จะต้องเลือกสรรและคำนึงถึงความเหมาะสมของศิลปะการแสดงกับกลุ่มคนนั้น ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านวิถีชีวิตและศาสนาที่นับถือ มิใช่ใช้ศิลปะการแสดงทุกอย่างไปใช้โดยมิได้คัดสรรและไม่คำนึงถึงความเหมาะสม หากดำเนินการไม่ดีและไม่คำนึงถึงความเหมาะสมแล้ว แทนที่จะเกิดผลดีก็จะเกิดผลเสียเข้าไปแทนที่ อีกทั้งคนหรือกลุ่มคนที่จะดำเนินการในเรื่องนี้ควรจะเป็นคนมีศิลปวัฒนธรรมและวิถีวัฒนธรรมมากพอ ไม่เช่นนั้นผลสัมฤทธิ์จะไม่เกิดตามมา ศิลปะการแสดงที่ควรนำไปสร้างสรรค์คนและกลุ่มคนในพื้นที่จังหวัดชายแดนไทยภาคใต้ มีดังนี้

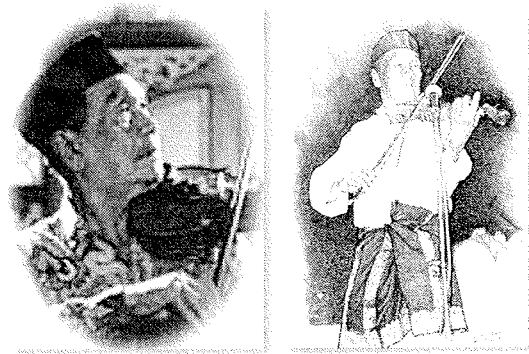

1.1 ร้องเงืง

ร้องเงืงเป็นการเต้นรำที่สวยงามอย่างหนึ่งของพี่น้องชาวไทยจังหวัดชายแดนไทยภาคใต้และชาวมลายูในประเทศมาเลเซีย การเต้นร้องเงืงมีสืบทอดกันมาตั้งแต่สมัยโบราณ เป็นการสร้างความบันเทิงและการสร้างปฏิสัมพันธ์ในส่วนบุคคลและส่วนรวมได้ดี ผู้ที่เต้นร้องเงืงจะมีหน้าตาทำทางร่าเรืง

แจ่มในตลอดเวลาคั้งแต่ค่นจนกระทั่งจบ การเต้นร้องเงืงจะมีดนตรีประกอบจึงทำให้การเต้นนำดูและน่าฟัง เพราะความกลมกลืนของศิลปะการเต้นและศิลปะดนตรี ดนตรีประกอบการเต้นร้องเงืง คือ ไวโอลินและร่ามะนา คนตรีน้อยขึ้นแต่มีความไพเราะน่าฟังอย่างยิ่ง ไวโอลิน กล่าวกันว่าคนไทยภาคใต้คงได้รับอิทธิพลด้านดนตรีจากฝรั่ง หรือชาวตะวันตกต่างชาติที่เข้ามาในดินแดนไทยภาคใต้และดินแดนที่เป็นประเทศมาเลเซียในปัจจุบัน (ประเทศมาเลเซียคั้งเป็นประเทศ พ.ศ. 2500) เช่น โปรตุเกส ฮอลันดา สเปน และอังกฤษ เป็นต้น ส่วนร่ามะนาซึ่งใช้หนังสัตว์หุ้มไม้หน้าเคียว นั้นน่าจะเป็นดนตรีที่กำเนิดในเอเชีย กลุ่มชนที่ใช้อยู่ในประเทศไทยคือไทยภาคใต้ ไทยภาคกลาง (ใช้เล่นลำตัด) ส่วนต่างชาติ คือ มาเลเซียและที่มีลักษณะใกล้เคียงคือ กลองหน้าเคียวของอินเดีย ความไพเราะของคนตรีสองชิ้นนี้บวกกับท่าเต้นร่าร้องเงืงที่เข้าจังหวะทำให้ผู้ชมและผู้ได้ย่นมีความบันเทิงใจ สุขใจ อันเป็นที่มาของความประณีตงดงามทางอารมณ์เป็นการเพิ่มวุฒิภาวะด้านอารมณ์ของคนอย่างไม่รู้ตัว ในทางวิชาการมักเทียบวุฒิภาวะทาง

อารมณ์นี้ว่า อี.คิว. (E.Q.) ด้วยเหตุนี้การใช้ร้องแข็งซึ่งเป็นศิลปวัฒนธรรมของชาวไทยภาคใดอย่างหนึ่ง เข้าไปในวิถีชีวิตของชาวไทยจังหวัดชายแดนไทยภาคใต้ ซึ่งมีทั้งพี่น้องไทยมุสลิมและพี่น้องชาวไทยพุทธ ย่อมจะทำให้เกิดความสุขใจ ความมีปฏิสัมพันธ์ที่ดี อันเป็นที่มาของความสุขสงบของสังคมได้อย่างหนึ่ง และศิลปวัฒนธรรมการเดินร้องแข็งก็ควรจะได้รับการเผยแพร่ออกไปสู่สังคมภายนอกให้มากขึ้นทั้งในพื้นที่ไทยภาคใต้และภาคอื่น ๆ ของประเทศไทย ตลอดจนในระดับอาเซียนและระดับโลก เพราะการมีความสัมพันธ์ด้านศิลปวัฒนธรรมต่อกัน ย่อมทำให้เกิดสิ่งที่ตั้งตามคิดตามมา ด้วยเชื่อว่าศิลปวัฒนธรรมเป็นสิ่งสร้างสรรค์คนและสร้างสรรค์โลก การเริ่มต้นการเดินร้องแข็งน่าจะควรจะเริ่มที่โรงเรียนในรายวิชาเกี่ยวกับศิลปะการแสดงและดนตรี ทั้งนี้กระทรวงศึกษาและกระทรวงวัฒนธรรมจะต้องร่วมมือกันเป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินการ จะต้องช่วยกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ทั้งนี้เพื่อคุณค่าที่จะเกิดต่อคน กลุ่มคน และประเทศชาติเมื่อไรที่ได้ยินเสียงดนตรีและเห็นการเดินร้องแข็งอยู่บ่อย ๆ ในจังหวัดชายแดนไทยภาคใต้ก็ย่อมตอบได้ว่าความสุขสบายกายของพี่น้องในเขตพื้นที่ปลายด้ามขวานไทยมีความสุข สงบ และร่มเย็น

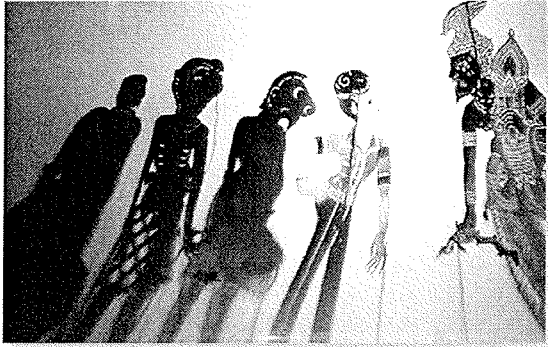

นายชาคร แวเต็ง ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง

1.2 ไวโอลิน

ไวโอลินเป็นดนตรีที่คนไทยนิยมกันพอสมควร ปัจจุบันทั้งภาคใต้และภาคอื่น ๆ ดังที่เห็นอย่างชัดเจนว่าไวโอลินเป็นดนตรีสำคัญในการเดินร้องแข็งและการแสดงบางอย่างของชาวไทยในภาคใต้ นอกจากจะใช้ไวโอลินสีประกอบการแสดงแล้ว คนไทยภาคใต้ยังมีการสีไวโอลินเพื่อความบันเทิงส่วนตัว ทunes สังคมของจังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทยในเรื่องไวโอลินคือ มีศิลปินแห่งชาติสาขาศิลปะการแสดง (ดนตรีพื้นบ้าน) ชื่อ ชาคร

แวเต็งเป็นพี่น้องไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนไทยภาคใต้ จังหวัดยะลา ศิลปินแห่งชาติท่านสีไวโอลินมาเป็นเวลานานมากจะกล่าวว่าตลอดชีวิตก็ได้ ทั้งการสีไวโอลินเพื่อการเดินร้องแข็ง และการเล่นไวโอลินในโอกาสต่าง ๆ รวมทั้งการสีเพื่อความบันเทิงเฉพาะคน ก่อนและหลังการได้รับตำแหน่งศิลปินแห่งชาตินั้น นายชาคร แวเต็ง ได้ถ่ายทอดวิชาการสีไวโอลินให้กับเยาวชนที่สนใจจำนวนไม่น้อย จึงเป็นการสร้างคุณค่าด้านศิลปะและวัฒนธรรมให้เกิดขึ้นในจิตใจของเยาวชนในจังหวัดชายแดนไทยภาคใต้ เสียงไวโอลินเป็นเสียงที่ไพเราะชวนฟังอย่างยิ่ง หากผู้สีไวโอลินเป็นผู้มีฝีมือในการสีหรือการเล่น ความเสนาและเสียงที่ไพเราะของไวโอลิน เชื่อว่าจะทำให้เยาวชนแม้กระทั่งผู้ใหญ่ที่ได้ยินได้ฟังจะเกิดความสุขใจและชุ่มฉ่ำ อันเป็นที่มาของความอบอุ่นและรักความไพเราะงดงาม ซึ่งจะส่งผลต่อการมีคุณธรรมจริยธรรม ด้านความเมตตา กรุณา ไม่ทำลายเบียดเบียนตนเองและผู้อื่น การได้รับการกล่อมเกลาจากเสียงไวโอลินเชื่อว่าจะทำให้เกิดสิ่งเหล่านี้ได้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสังคมทุกระดับ ควรจะร่วมมือกับชุมชน ในการดำเนินงานในเรื่องนี้ เพื่อให้เกิดสิ่งที่ตั้งตามพรหมกันไปกับการรักษาวัฒนธรรมที่ไทยได้รับแบบอย่างจากภายนอกมาสร้างรวมความชุ่มฉ่ำในกลุ่มของคนไทย สังคมไทยให้มีอยู่ต่อไป เพราะเป็นสิ่งที่ดีมีคุณค่าทั้งในส่วนบุคคล สังคม และประเทศชาติ

หนังตะลุง

1.3 หนังตะลุง

การเล่นหนังหรือต่อมาเรียกกันว่า "หนังตะลุง" นั้นมีมานานในพื้นแผ่นดินไทยภาคใต้ ตามประวัติที่ศึกษากันเอาไว้ว่ามีว่า กองทัพของนครศรีธรรมราชได้ยกทัพไปรบที่ชายแดนไทยภาคใต้แถวยะโฮร์ ทหารของเมืองนครศรีธรรมราชส่วนหนึ่งได้ไปเห็นการเล่นหนังของคนที่นี่ มีความรู้สึกชอบและสนุกจึงได้เล่นหนังเพื่อความสนุกสนานด้วยการนำเอากิ่งไม้มาทำเป็นรูปหนัง สถานที่เล่นเป็นหลักลำข้างเรียกกันว่า "หลักหลุง" หรือ หลัก

ตะลุง หนังที่เล่นจึงเรียกว่า "หนังหลุง" (ผู้ศึกษาประวัติหนังตะลุง บางรายให้ความเห็นว่า หนังตะลุง มาจากคำว่า หนัง พัทลุงเสียงกลายเป็นหนังตะลุง) จากบทไหว้ครูของหนังตะลุงมีกล่าวถึงครูหนังรุ่นแรก ๆ เอาไว้ เช่น คาหนักทอง คา ก้อนทองและคาน้อย เป็นต้น ครูหนังหรือนายหนังรุ่นโบราณเหล่านี้ล้วนเป็นที่รู้จักเพราะหนังทุกคนจะกล่าวรำลึกถึงกราบไหว้เสมอ จากบทหนังที่นายหนังทุกคนจะจดจำและขับบทตอนไหว้ครู ก่อนจะเล่นหรือแสดงเรื่องนั้นเป็นสิ่งที่แสดงว่า การเล่นหนังหรือการเล่นเงา (Shadow Play) จึงกล่าวได้ว่าเป็นสิ่งที่มีมานานแล้วในภาคใต้ประเทศไทย มิได้มีขึ้นในสมัยหลัง พระเจ้าศรีธรรมโศกราช ศูนย์กลางการปกครองในภาคใต้ของประเทศไทยมีมานานตั้งแต่สมัยโบราณ ชาวมลายูเรียกการเล่นหนังของไทยว่า วายังเซียม หรือ วายังเซียม วายังคือ การเล่นหนัง เป็นภาษามลายูวายังเซียม หรือยังเซียม คือหนังสยามนั่นเอง คำว่าสยาม ใช้มานานแล้วในแผ่นดินไทยภาคใต้ ในประวัติศาสตร์ภาคใต้นั้นมีการศึกษาพบว่า กษัตริย์องค์หนึ่งมีพระนามว่า สยาม ซึ่งบางคนกล่าวว่า คนสยามคือคนผิวดำ เริ่มค้นตั้งถิ่นฐานที่อยู่ภาคใต้ของประเทศไทยปัจจุบัน โดยเฉพาะการเรียกเล่นหนังไทยภาคใต้ว่า วายังเซียม หรือ วายังเซียม เป็นการเรียกตามโบราณ แสดงถึงว่าผู้คนที่อยู่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้หรือคนไทยภาคใต้ทั่วไปเหล่านี้เรียกชื่อกลุ่มชนของคนว่า เซียม หรือ เสียม ตั้งแต่สมัยโบราณแล้ว

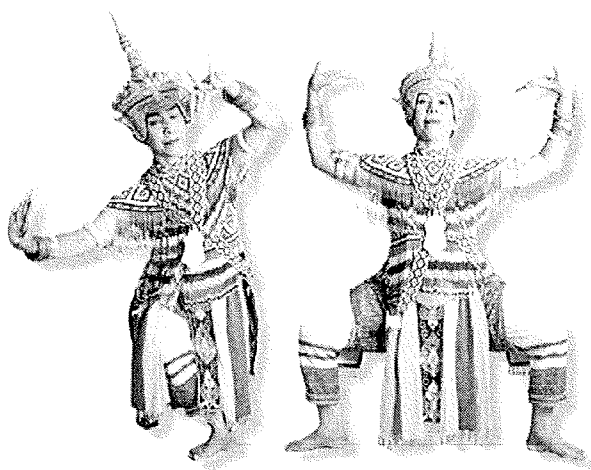
มโนห์รา

1.4 มโนห์ราหรือโนรา

มโนห์ราหรือโนราเป็นศิลปะการแสดงที่สืบทอดกันมาในดินแดนไทยภาคใต้ตั้งแต่สมัยโบราณ มีตำนานเกี่ยวกับการกำเนิดมโนห์ราหรือโนราว่า นางนวลทองสำลี (บ้างว่าชื่อศรีมาลากับพระนางศรีมาลา) พระธิดาพระยาสาขฟ้าผาด ทรงครรภ์เพราะการได้เสวยดอกบัว จึงถูกเนรเทศออกจากราชวัง นางนวลทองสำลีรำโนราได้เพราะนางทรงนิมิตว่าเทวดาพ้อนรำให้ดู นางนวลทองสำลีประสูติโอรสและชื่อว่าเทพสิงหและสอนการรำโนราให้โอรสโอรสทรงรำรำได้ดี ต่อมาโอรสได้ไปรำที่เมืองพระยาสาขฟ้าผาด เมื่อได้ทอดพระเนตรก็ทรงทราบจากการเล่าของพระเทพสิงหว่า เป็นโอรสของนางนวลทองสำลี ซึ่งเป็นธิดาของพระองค์ พระองค์ทรงให้ทหารไปรับนางนวลทองสำลีที่ถูกกลืนแพไปอยู่เกาะกะชังกลับคืนราชวัง หลังจากนั้นการรำโนราห์ รือโนรากีแพร่หลายโดยทั่วไปในภาคใต้ใน

การวิเคราะห์ตำนานและเรื่องเกี่ยวกับกำเนิดมโนราห์หรือโนรานั้นมีสองความเห็น คือ กำเนิดที่พัทลุงเชื่อว่าจุดสำคัญที่วัดท่าแค กับที่นครศรีธรรมราชจุดสำคัญคือวัดท่าแพ อย่างไรก็ตามโนราห์หรือมโนราจะกำเนิดที่ใดในภาคใต้ไม่เป็นสิ่งต้องโต้แย้งอะไรกันนัก สิ่งสำคัญ คือ ศิลปะการแสดงอย่างนี้ได้ฝังลึกลงในดินแดนไทยภาคใต้มายาวนานมากแล้ว และเป็นการแสดงที่เปี่ยมไปด้วยความงดงามด้วยนาฏยลีลาที่สูงส่ง ซึ่งมีความเข้มแข็งอยู่ในที่เมื่อประกอบเสียงดนตรีที่ไพเราะและหนักแน่นเด็ดขาดของคนตรีเครื่องห้าด้วยแล้ว ยิ่งทำให้เกิดความศรัทธาปลุกเร้าใจและความรู้สึกได้ดียิ่ง ผู้รู้หลายท่านสรุปไว้ว่า การรำนโนราห์หรือโนราเป็นที่มาของนาฏศิลป์ไทย ทั้งนี้เพราะทำรำนโนราห์มีมากและนาฏศิลป์ไทยที่ร่ายรำล้วนแต่มีอยู่ในทำรำนโนราห์ทั้งสิ้น การที่สรุปเช่นนี้คงเพราะดินแดนไทยภาคใต้นี้ได้เกิดเมืองและการปกครองเมืองมาก่อน พ.ศ.500 โดยอ้างคัมภีร์มหานิทเทศและศิลาจารึกของต่างประเทศเมืองหรืออาณาจักรนี้ชื่อ **คามพรลิงค์** คนในเมืองหรืออาณาจักรนี้นับถือศาสนาพราหมณ์ตั้งชื่อเมือง (ตามพรหมายถึง สันแด ลิงค์ หมายถึง อวัยวะเพศชาย) สัญลักษณ์ในการนับถือคือศิวลึงค์ มีหลักฐานศิวลึงค์ในภาคใต้หลายแห่งจำนวนมากทั้งที่นครศรีธรรมราช พัทลุง และพังงา โดยเฉพาะที่นครศรีธรรมราช ที่โบราณสถานเขาคาอำเภอสิลขล มีหลักฐานเกี่ยวกับศาสนาพราหมณ์ทั้งอาคารและโบราณวัตถุ ในส่วนของโบราณวัตถุที่เป็นหลักฐานสำคัญคือ ศิวลึงค์ โยนิลิงค์ ทั้งสองอย่างนี้จะอยู่คู่กัน สิ่งสำคัญที่กล่าวถึงกันมากคือ ลึงค์บรรพต หรือ สวยมภู ซึ่งเชื่อว่าเป็นสิ่งที่เทพสร้าง สวยมภูหรือลึงค์บรรพตจะมีไม่กี่แห่งในโลกนี้ การร่ายรำหรือนาฏศิลป์ที่มีความยากหรือพิสดารนั้นจะเป็นการถวายเทพเจ้า จึงเชื่อว่าโนราห์หรือการรำนโนราห์มีมานานแล้วตั้งแต่ครั้ง **คามพรลิงค์** เมืองหรืออาณาจักรไทยภาคใต้โบราณ ในสมัยต่อมาราว พ.ศ.1200 เศษ จึงเกิดศูนย์กลางปกครองใหม่ในภาคใต้ของไทยคือ **ศรีวิชัย** นักประวัติศาสตร์และโบราณคดีไทยและต่างประเทศยังมีความเห็นต่างกันไปบ้างว่าศูนย์กลางอยู่ที่จังหวัดนครศรีธรรมราช บ้างว่าไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี บ้างว่าปาเล็มบัง ประเทศอินโดนีเซีย และต่อมาราว พ.ศ.1500 เศษ ก็เกิดศูนย์กลางการปกครองภาคใต้ในที่เดิมคือที่จังหวัดนครศรีธรรมราช ปัจจุบัน เขตอำเภอลานสกา อำเภอนาทมและอำเภอมือง ชื่อว่า **ศรีธรรมราชหรือศรีธรรมราชมหานครหรือนครศรีธรรมราช** เพราะทั้งสามชื่อปรากฏอยู่ในตำนานเมืองนครศรีธรรมราชและตำนานพระบรมธาตุดงดิบสมุทข่อย (บุค) หอสมุดแห่งชาติ ในพงศาวดารโยนก ใช้นาม **ศรีธรรมนคร** อีกทั้งยังปรากฏในหนังสือชินกาลมาลีปกรณ์ของพระโพธิ์รังษีอีกด้วย จากความเจริญรุ่งเรืองที่ยาวนานตั้งแต่มก่อน พ.ศ.500 ถึงประมาณ พ.ศ.1900 (ปลายสมัยสุโขทัย) นับเวลาประมาณ 1,400 ปีของเมืองในดินแดนไทยภาคใต้นี้เอง จึงเชื่อว่ามโนราห์หรือโนราได้เกิดขึ้นมายาวนานควบคู่กับการเกิดเมืองหรืออาณาจักรในภาคใต้อย่างน้อย 3 อาณาจักร

การรำนหรือนาฏยการนั้น มีอยู่ในวิถีชีวิตของผู้ที่นับถือศาสนาพราหมณ์หรือฮินดูและศาสนาพุทธ ดังหลักฐานของรูปปั้นรูปหล่อท่ารำต่าง ๆ อีกทั้งมีเรื่องราวของชาคกเรื่อง มโนห์ ราชฎก สุณชาฎก ในคัมภีร์พระพุทธานุศาสน และชาคกเรื่องนี้มีแพร่หลายในชนชาติในเอเชีย ไม่ว่าอินโดนีเซีย พม่า ไทย ลาว กัมพูชา และเวียดนาม และแต่ละชาติที่กล่าวจะมีท่ารำที่ใกล้เคียงกับโนรา อีกทั้งคนตรีประกอบการร่ายรำก็มีความใกล้เคียงกันมาก โดยเฉพาะการรำของอินโดนีเซีย สิ่งที่น่าพิจารณา คือ คนตรีของอินเดียและศรีลังกาจะมีเสียงและทำนอง จังหวะใกล้เคียงมโนราห์หรือโนรามาก จึงเชื่อได้ว่าศิลปะการแสดงนี้มีมายาวนานแล้ว ไทยภาคใต้น่าจะรับอิทธิพลด้านการรำนโนราและคนตรีส่วนหนึ่งจากอินเดียชาติที่รุ่งเรืองในด้านศิลปะและวัฒนธรรม และมีการประยุกต์ปรับเปลี่ยนให้มีความงดงาม เน้นบนนำคุณคนตรีมีความไพเราะชวนฟังยิ่งขึ้น

การรำโนราหรือมโนห์รานั้นจะต้องมีการฝึกฝนกันตั้งแต่เด็ก ๆ จึงจะได้ผลเพราะจะมีความง่ายในการฝึกมือทำให้มีความอ่อนช้อยได้ง่าย กล่าวกันว่ากระดุกอ่อน บางคนกล่าวว่าการฝึกโนราต้อง **หักมือ หักคิน** นั่นคือพยายามดัดมือ ดัดเท้า ให้มีความอ่อนตัวในการรำหรือเคลื่อนไหว การฝึกให้มือมีวงโค้งสวยงามเมื่อรำ บางคนกล่าวว่าต้องฝึกด้วยการเอาฝ่ามือค่อย ๆ ค้นลงในพรก (กะลา) ให้ลงให้มากที่สุดให้ได้ หลังจากนั้นก็จะมีการสอนท่ารำต่าง ๆ

อีกจำนวนมาก ผู้ที่ฝึกรำโนราจึงเป็นผู้ที่ต้องมีความอดทน ความพยายามและสู้จึงจะประสบความสำเร็จในการรำโนรา กล่าวได้ว่าผู้ที่รำโนราได้คือผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรมในด้านดังกล่าวอย่างแท้จริง นอกจากนี้ยังเกิดคุณธรรม จริยธรรมด้านรู้หน้าที่ มีวินัย และความสามัคคีอีกด้วย การรำโนราจึงเป็นสิ่งที่ควรจะได้ถ่ายทอดสู่คนรุ่นหลังต่อไป เพราะเป็นศิลปะการแสดงที่เปี่ยมด้วยคุณค่า

มโนห์รา

มโนห์ราหรือโนราคณะหนึ่ง ๆ จะประกอบด้วย นายโรง จะเป็นชายหรือหญิงก็ได้ ผู้แสดงคนอื่น ๆ อีกประมาณ 10 คน หากเฉพาะรำรำไม่แสดงเรื่องก็จะไม่มากกว่านี้ ตัวสำคัญของการรำโนรา เช่น นางมโนห์รา หรือโนรา (กรณีรำคล้องหงส์) และพระสุธน และพระนางบุญ เป็นคั่น หากมีการรำชุดอื่น ๆ เช่น แห้งเข้ (แห้งจระเข้) และเขี่ยนพราย ก็จะมีจำนวนเพิ่มขึ้น การรำโนรามีความน่าสนใจอย่างยิ่งเพราะนอกจากการร่าบทรหรือขับบทที่ไพเราะชวนฟังแล้ว ยังมีการออกท่ารำที่ชวนชมชวนดูอย่างยิ่ง คนครีก็มีความไพเราะด้วยความกลมกลืนผสานสอดคล้องรับอย่างลงตัว คนครีของโนราได้แก่ ปี่

กลอง ทับ ฉิ่ง และโหม่ง อาจจะมีแกระในบางคณะ แต่ในปัจจุบันมีการนำเอาคนครีแบบตะวันตกเข้าไปร่วมด้วย เช่น อีเล็กโทน และกีตาร์ เป็นต้น ถ้าผู้เล่นมีความสามารถในการเล่นและฝึกซ้อมกันเพียงพอ เสียงของคนครีก็จะมีไพเราะฟังแปลกออกไป แต่ถ้าผู้เล่นคนครีตะวันตกดังกล่าวนำมาเล่นก็ทำให้เสียงคนครีโนราไม่ไพเราะชวนฟังจะทำให้ผู้ชมอยู่หน้าโรงโนราไม่นาน และจะเป็นคณะโนราที่มีคนรับไปแสดงน้อย การที่มีคนครีตะวันตกเข้าไปในการเล่นคนครีโนราคงเพราะต้องการให้เห็นความแปลกใหม่อีกทั้งเป็นการเอาใจคนไทยรุ่นใหม่ที่มีความคุ้นเคยกับคนครีตะวันตก ไม่ว่าอีเล็กโทนหรือกีตาร์ อย่างไรก็ตามแม้จะมีคนครีตะวันตกเข้าไปร่วมด้วย ถ้าผู้เล่นคนครีหรือลูกคู่มีความชำนาญดังกล่าวก็น่าจะทำให้เสียงคนครีมีความไพเราะเร้าใจได้ แต่ทั้งนี้คนครีเครื่องห้าจะต้องคงอยู่ในคนครีโนรา เพราะเป็นคนครีที่บรรพชนไทยได้สร้างสรรค์สืบทอดเอาไว้ตลอดมาจนปัจจุบัน

มะโย่ง

1.5 มะโย่ง

มะโย่งเป็นศิลปะการแสดงที่คล้ายกับมโนห์ราหรือโนราที่มีอยู่ในภาคใต้ตั้งแต่สมัยโบราณแล้ว ทำในการรำนะโย่งนั้นอาจจะไม่ซับซ้อนฝึกยากอย่างมโนห์รา บางทีก็เรียกการรำนะโย่งว่า เต้นมะโย่ง ศิลปะการแสดงมะโย่งมีการเผยแพร่ไปในหลายจังหวัดภาคใต้ เช่น สงขลา พัทลุง และนครศรีธรรมราช เป็นต้น ภายหลังความนิยมในการเล่นมะโย่งลดลงไป มีการเล่นน้อยลง โดยเฉพาะในพื้นที่ภาคใต้ตอนกลางที่เคยได้

ดูการเล่นมะโย่งจากการเล่นของคนในพื้นที่เองกลับไม่เห็น ยังคงมีอยู่บ้างในพื้นที่ชายแดนจังหวัดชายแดนภาคใต้ การรำนะโย่งมีอยู่ทั้งในกลุ่มไทยมุสลิม และกลุ่มไทยพุทธ มะโย่งจึงเป็นศิลปะการแสดงร่วมของพี่น้องไทยสองศาสนา จึงเป็นการแสดงที่ควรจะได้รับการเอาใจใส่และมีการถ่ายทอดศิลปะการแสดงนี้เอาไว้ให้ลูกหลานไทยในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้สืบทอดต่อไปและให้คุณค่าทางด้านจิตใจ และเกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างพี่น้องไทยสองศาสนา

คิเอร์ฮูลู

1.6 คิเอร์ฮูลู

คิเอร์ฮูลู เป็นการแสดงของพี่น้องชาวไทยเชื้อสายมลายูเป็นส่วนใหญ่ ในการแสดงจะเป็นออกทำคามจังหะคนครีเป็นท่าต่าง ๆ ส่วนมากจะเป็นท่าที่เกี่ยวกับอาชีพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับการประมง เช่นท่าพายเรือ ท่าปลาวัยน้ำ และท่าวางอวน เป็นต้น การประดิษฐ์คิดท่าต่าง ๆ ขึ้นอยู่กับหัวหน้าคณะเป็นหลักในการออกท่าต่าง ๆ จะออกท่าเหมือนกันทุกคน ในการแสดงครั้งหนึ่ง ๆ จะมีผู้แสดงหลายคนออกมาแสดงพร้อม ๆ

กันส่วนมากมักจะเป็นการนั่งและออกท่าต่าง ๆ ให้อวัยวะส่วนต่าง ๆ แสดงการเคลื่อนไหวอย่างมีชีวิตชีวา ตั้งแต่ศีรษะถึงเท้า เมื่อทำได้สอดคล้องกับเสียงดนตรี อันได้แก่ รำมะนา ไวโอลิน แล้วจะทำให้หน้าดูมาก การแสดงคิเอร์ฮูลูเมื่อก่อนจะมีอยู่ในกลุ่มของพี่น้องมุสลิม แต่ภายหลังพี่น้องไทยพุทธก็ได้รับศิลปะการแสดงนี้มาด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถานศึกษาทั้งระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาและอุดมศึกษา ด้วยเห็นว่าคิเอร์ฮูลูเป็นการแสดงที่มีคุณค่าและสนุกสนาน หน่วยงานราชการในกระทรวงวัฒนธรรม และกระทรวงศึกษาได้จัดการประกวดการแสดงคิเอร์ฮูลูอยู่บ้างทำให้การแสดงชนิดนี้มีการเผยแพร่ขึ้นไปในภาคกลาง และภาคอื่น ๆ ของไทย ยังมีการถ่ายทอดรายการวิทยุโทรทัศน์ด้วยแล้วยิ่งทำให้เป็นที่รู้จักมากขึ้น จนบางคนออกท่าทางเลียนแบบในขณะที่ชม ทั้ง ๆ ที่เพิ่งได้เห็นหรือได้ชม ทั้งนี้คงเป็นเพราะ

ความสนุกกรีกครั้งนั้นในลีลาจังหวะนั่นเอง คิเกร์ยูลูระดับอาชีพที่มีชื่อเสียงมากชื่อ มะยะหา บ้านอยู่จังหวัดยะลา เป็นผู้ประยุกต์คิเกร์ยูลูได้ดี ทั้งการคิดท่ารำเพิ่มจากที่มีมาแต่เดิม และการคิดเนื้อร้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเนื้อร้องที่เกี่ยวกับการเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและพระราชวงศ์มะยะหาจะขับร้องเสมอในการขับร้องจะมีทั้งสองภาษา คือภาษามลายูและภาษาไทย หรือภาษาสยาม บางครั้งร้องเป็นภาษามลายูจบก่อนแล้วร้องแปลเป็นภาษาไทย ทำให้มีเสียงปรบมือด้วยความชอบใจ (บางครั้งแปลร้องประโยคต่อประโยค) คิเกร์ยูลูคณะมะยะหาไปแสดงในจังหวัดต่าง ๆ ในภาคใต้อยู่บ่อยครั้ง อีกทั้งได้รับเชิญให้ไปออกรายการวิทยุโทรทัศน์หลายช่องทำให้เป็นที่รู้จักของคนไทยภาคใต้ ละคนไทยภาคอื่น ๆ พอสมควร ด้วยเหตุที่ศิลปะการแสดงชนิดนี้มีความน่าสนใจและสร้างบรรยากาศความเป็นมิตรได้ดี จึงเห็นว่าการจะได้มีการส่งเสริมให้ศิลปะการแสดงมีอยู่ในกลุ่มของคนไทยจังหวัดชายแดนไทยภาคใต้และจังหวัดอื่น ๆ ของไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถานศึกษา ควรจะได้มีการสอนถ่ายทอดไว้ มิให้หายไป

1.7 การรำสิละ

การรำสิละ เป็นการแสดงอย่างหนึ่งในเชิงการต่อสู้ แสดงให้เห็นถึงความสามารถในการต่อสู้ด้วยอาวุธต่าง ๆ ในร่างกายลักษณะเดียวกับมวยไทย แต่สิละจะไม่กำหนดการออกท่าอย่างเกร็ดกราย การหันตัวกลับด้วยท่าทางที่สง่า ทำให้ผู้ได้เห็นการรำสิละมีความเพลิดเพลินเจริญตาและมีความสุข

รำสิละ

การต่อสู้แบบสิละเข้าเป็นกีฬาอย่างหนึ่งในระดับชาติ จึงทำให้การรำสิละมีความแพร่หลาย ทั้งในสถานศึกษาและวงการกีฬา จึงเชื่อว่าสิละซึ่งเป็นทั้งศิลปะการแสดงและกีฬายูอยู่ในวัฒนธรรมไทย และในจิตใจของคนไทยสืบไป

1.8 การรำกริช

กริช เป็นอาวุธสำคัญของคนไทยภาคใต้และชาวมลายู เพราะเป็นสัญลักษณ์ของอำนาจ ผู้ที่อยู่ในระดับชั้นปกครองจะมีกริชที่มีศักดิ์ต่างกันจากสูงลดลงมาตามลำดับ การคู่กันของกริชจะคู่กันที่ด้ามและคดของกริช คนชั้นปกครองสมัยก่อนจะเหน็บกริชเป็นอาวุธประจำตัวจนเป็นเครื่องประดับอย่างหนึ่ง กริชจะเป็น

รำกริช

สัญลักษณ์ของอำนาจและการปกครองทั้งในภาคใต้ตอนล่าง และตอนกลางในจังหวัดนครศรีธรรมราช พัทลุง และ ตรัง เป็นต้นด้วยความสำคัญของกรีซ ซึ่งเป็นอาวุธในการต่อสู้ของลูกผู้ชายอย่างหนึ่งนี้เอง จึงทำให้เกิดการรำกรีซ เป็นการแสดงออกถึงศิลปะอย่างหนึ่ง การเกิดศิลปะการแสดงท่าลีลารำกรีซขึ้นมา คงจะเกิดจากความงามในการต่อสู้ ด้วยกรีซ ในสมัยก่อนนั่นเอง ในการต่อสู้จะมีท่าต่าง ๆ เหมือนกับทำการต่อสู้ด้วยดาบนั่นเอง และมีการสอนกันเป็น สำนักวิชกรกรีซเช่นเดียวกัน ปัจจุบันกรีซลดบทบาทหน้าที่ลงไปมาก แต่ยังมีการเก็บกรีซเอาไว้เพื่อเป็นสิ่งประดับบ้าน อย่างหนึ่งส่วนการรำกรีซยังคงมีให้เห็นอยู่บ้าง ศิลปะการรำกรีซจึงเป็นอีกเรื่องหนึ่ง ที่ควรจะได้มีการสอนสืบทอดกัน ต่อไปเพราะนอกจากมีคุณค่าในแง่การเกิดสมาธิทำให้จิตใจดี รักษาจิตใจ และออกกำลังกายแล้ว ยังเป็นศิลปะสัมพันธ์ และกีฬาสัมพันธ์ที่ดีได้ด้วย ทั้งนี้การให้ความเอาใจใส่ ส่งเสริมให้มีการเรียนการสอนในสถานศึกษา หรือตั้งศูนย์การ ฝึกอย่างมวยไทยเชื่อว่าจะมีผู้เข้าฝึกเพื่อสืบทอดมรดกวัฒนธรรมอย่างนี้เอาไว้ต่อไป หากปล่อยนานไปผู้ที่มีความรู้ความ เข้าใจในเรื่องนี้ก็จะมีย่อยลงทุกที หากไม่รีบดำเนินการส่งเสริมจะทำให้วัฒนธรรมอันดีงามนี้จะหายไป อย่างน่าเสียดาย

ลิเกป่า

1.9 ลิเกป่า

ลิเกป่า เป็นการแสดงที่มีความใกล้เคียงกับโนรา มะโย่ง และร้องเงี้ยว ทั้งนี้คงเกิดจากการผสมผสานของ ศิลปะการแสดงหลายอย่าง การเกิดของลิเกป่าเกิดจากชาวจีนฮกเกี้ยนที่มาจากชายในประเทศไทย เมื่อมาอยู่ ประเทศไทย ก็มีภรรยาเป็นชาวไทยมุสลิม แม้ว่าลิเกป่าจะเกิดขึ้นทางฝั่งตะวันตก คืออันดามันพื้นที่จังหวัดกระบี่ แต่ ศิลปะการแสดงนี้ได้แพร่หลายในภาคใต้หลายจังหวัด ที่น่าสนใจคือแม้จะใช้ภาษาไทยในการขับบทและเจรจา แต่มี ความเป็นอินเดีย และชาวจีน มลายู ในสำเนียงและภาษา การแต่งกายทั้ง แขนงแดง และยาหยี เป็นตัวแทนของชาว อินเดียและไทยมุสลิม ส่วนเจ้าเมืองและเสนา แสดงถึงความเป็นไทย ส่วนดนตรีก็มีรำมะนา กลอง และโหม่ง ฉึง อาจจะมีสีซอและปี่ด้วยคล้ายคนคริมโนห์รา แต่มีรำมะนาของคิเอร์ฮูลูและร้องเงี้ยว ลิเกป่าจึงเป็นศิลปะการแสดงที่น่า จะมีการฟื้นฟู เพื่อให้สืบทอดต่อไปสู่รุ่นลูกหลาน และเพื่อให้เป็นศิลปะสัมพันธ์ของพี่น้องจังหวัดชายแดนไทยภาคใต้ ด้วย การแสดงลิเกป่าจะมีความกลมกลืนกับวัฒนธรรมของพี่น้องไทยในจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้อย่างดี ขณะนี้มีคณะลิเกป่า ในภาคใต้เพียงสามสี่คณะ หากไม่มีลิเกป่าคณะดังกล่าวนี้ศิลปะการแสดงลิเกป่าก็อาจจะหาสูญได้ยาก และภูมิปัญญาไทย ด้านการแสดงลักษณะนี้ก็จะหายไปจากประเทศไทย